

Nr 31

Utlåtande i anledning av motioner om utredning rörande möjligheterna att tillskapa regionala investmentbolag.

I de likalydande motionerna I: 131 av herr *Karl-Erik Eriksson* och II: 175 av herr *Ståhl* hemställas att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning och förslag om sådana ändringar i gällande lagstiftning och reglementen, att investmentbolag med i motionerna antydda arbetsuppgifter kan tillskapas regionvis eller lokalt under medverkan av såväl statliga och kommunala organ som enskilda intressenter till stöd för näringsliv och utveckling av nya sysselsättningstillfällen i olika delar av vårt land.

Motionerna

I de landsdelar där basindustrierna måst underkastas en genomgripande rationalisering har, konstaterar motionärerna, sysselsättningssvårigheterna i nuvarande konjunkturläge blivit särskilt påtagliga. Mera långsiktade åtgärder än enbart arbetsmarknadspolitiska insatser säges där vara erforderliga för att lösa de problem som strukturomvandlingen medför. Som den bästa metoden betecknas nyetableringar inom näringslivet.

Förutsättningarna för större privata satsningar bedöms emellertid inte vara gynnsamma. Icke heller anses staten genom lokaliseringspolitiska insatser, genom statsfinansierade institut eller annorledes kunna fylla alla anspråk. Andra vägar måste därför, säger motionärerna, prövas för att mobilisera riskvilligt kapital, varvid dock aktiverande statliga samordningsåtgärder erfordras. Situationen anges vara typisk för alla skogslänen med deras speciella näringslivsstruktur; motionärerna utgår fortsättningsvis från förhållandena i Värmlands län. De refererar ett av chefen för Wermlands enskilda bank, bankdirektör *Sven Lönnqvist*, gjort uttalande för *Nya Wermlands-Tidningen* (5.1.1968), vari diskuteras möjligheten att i länet starta ett särskilt investmentbolag för den mer lokalt betonade kreditförsörjningen till i främsta rummet mindre och medelstora företag omkring de större industriföretagen i länet. Ett sådant investmentbolag skulle kunna tjäna som en utvecklingsfond, förvärva minoritetsposter i utvecklingsbara företag, stödja svårbedömbara utvecklingsprojekt, bispringa vid svårigheter i samband med ägarbyten o. s. v. Marknadsundersökningar och införande i till-

verkningsprogrammet av nya produkter nämns också som uppgifter. Ett bolag av det antydda slaget skulle baseras på medverkan av banker samt andra företag och enskilda intressenter ävensom kommuner, landsting och statliga organ.

Uppgifter i anslutning till motionerna

Bankerna är enligt gällande lagstiftning i princip förhindrade att förvärva aktier för egen räkning. De undantag från denna huvudregel som finns, t. ex. rörande aktieförvärv i samband med skyddande av fordran och rörande förvärv med Kungl. Maj:ts tillstånd av aktie i bolag vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, torde sakna betydelse i detta sammanhang. Kreditinstitututredningen har föreslagit att bankerna härutöver skall få rätt att förvärva och under begränsad tid inneha aktier i samband med emission på marknaden, något som skulle ge dem möjlighet att garantera aktieemission.

Svenska handelsbanken har år 1967 hos Kungl. Maj:t hemställt om tillstånd att förvärva aktier för ett belopp av högst 10 milj. kr. i syfte att bilda ett dotterbolag. Detta skulle ha till ändamål att genom aktieteckning i eller långfristig långgivning till nya eller bestående företag, som inte själva har tillgång till aktie- och obligationsmarknaderna, söka tillgodose deras behov av mera riskvilligt kapital ävensom att i övrigt medverka till utvecklingen av bestående företag och vid etableringen av nya företag. Tillståndsfrågan övervägs inom finansdepartementet; något beslut i ärendet föreligger sålunda icke.

Utskottet

Den i motionerna berörda tanken att inrätta regionala investmentbolag utgör ett beaktansvärt uppslag i syfte att bidra till nyetablering och vidareutveckling av företag och sålunda bl. a. medverka till att kompensera den sysselsättningsminskning som konjunkturedgången och strukturförändringar inom näringslivet resulterar i. Motionerna bygger huvudsakligen på ett diskussionsvis framfört förslag att skapa ett sådant företag i Värmlands län. Enligt vad utskottet erfarit förekommer planer i samma riktning även inom andra län. Initiativtagarna tycks i regel avse att få till stånd icke blott ett renodlat investmentbolag utan ett utvecklingsbolag som även på andra sätt än genom kapitaltillskott kan bidra till näringslivets förkovran.

I motionerna begärs en utredning om och förslag till de ändringar i gällande lagstiftning etc. som behövs för att investmentbolag av den antydda typen skall kunna bildas. Utskottet har för sin del, på grundval av den tämligen allmänt hållna beskrivning av projektets innebörd som givits, icke kunnat finna andra uppenbara författningsmässiga hinder för ett full-

ständig förverkligande av planerna än rådande förbud för bankerna att förvärva aktier. Detta förbud, vars fortbestånd senast övervägts av kreditinstitututredningen, måste ses i ett större sammanhang. Att enbart på grundval av föreliggande preliminära överväganden om regionala investment- och utvecklingsbolag föreslå en utredning om ett avskaffande eller en uppluckring av förbudet finner utskottet inte motiverat. Utskottet vill erinra om att frågan om tillstånd i visst fall för bank att förvärva aktier i ett bolag med liknande inriktning som de här diskuterade har underställts Kungl. Maj:ts prövning genom den ansökan som omnämnts tidigare i detta utlåtande. Bankerna torde för övrigt även utan direkta kapitalinsatser kunna lämna betydelsefull medverkan i dylika bolag.

De på olika håll i landet framkomna uppslagen att skapa regionala investment- och utvecklingsbolag torde bli föremål för noggranna överväganden genom de regionalt verksamma intressenternas försorg. Utskottet finner icke skäl att föreslå någon åtgärd i saken från riksdagens sida och hemställer därför,

att riksdagen avslår motionerna I: 131 och II: 175.

Stockholm den 18 april 1968

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Palm (s)*, Lundin (s), Lundberg (h)*, Brundin (h)*, Österdahl (fp) och Wikberg (cp)*;

från andra kammaren: herrar Regnéll (h), Hagnell (s)*, Berglund (fp), Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp)*, Ekström i Iggesund (s), fru Hörnlund (s)* och herr Fridolfsson i Rödeby (s)*.

* Ej närvarande vid justeringen.